

Zaffier

Intern controleplan 2023

Zaffier

Team Interne Controle

Juli 2023

Inhoud

Voorwoord.....	4
1. Inleiding	5
1.1 Aanleiding	5
1.2 Doel van (verbijzonderde) interne controle.....	5
1.3 Wettelijke kaders	6
1.4 Nieuwe wetgeving met ingang van 2023: rechtmatigheidsverantwoording	6
1.5 Samenhang (verbijzonderde) interne controle en externe accountantscontrole.....	6
2. Rolverdeling en verantwoordelijkheid	7
2.1 Bestuur	7
2.5 Uitvoerders verbijzonderde interne controle (VIC).....	7
3. Aanpak interne controle in 2023	9
3.1 Stap 1: Benoemen relevante processen	9
3.2 Stap 2: Benoemen eigenaren van processen.....	9
3.3 Stap 3: Het beschrijven en vaststellen van de procesbeschrijvingen.....	10
3.4 Stap 4: Het opstellen van een controleprogramma per proces	10
3.5 Stap 5: Het uitvoeren van de interne controles in de lijn	10
3.6 Stap 6: Het uitvoeren van de (verbijzonderde) interne controle (VIC)	10
4. Rechtmatigheidsverantwoording.....	12
4.2 De rechtmatigheidsverantwoording binnen Zaffier.....	12
4.4 Groeipad BADO	14
4.5 Verantwoordingsgrens.....	14
5. Actualiteiten	15
Programmakosten	15
Bedrijfsvoeringskosten	16
Werkbedrijf.....	16
Quality Assurance	16
6. Administratieve Organisatie	17
7. Risicomanagement	18
8. Functiescheiding	20
9. Steekproeven	20
10. Lean	20

Bijlagen	22
Bijlage 1 - Ambitieniveau van rechtmatigheidsverantwoording tot in control statement	
Bijlage 2 - Te hanteren goedkeurings-en rapporteringstoleranties programmakosten	
Bijlage 3 - Risicoanalyse en steekproeven bedrijfsvoeringskosten	
Bijlage 4 - Risicoanalyse Programmakosten	
Bijlage 5 - Werkwijze kwaliteitscontrole	
Bijlage 6 - Werkmethode kwaliteitsmetingen	
Bijlage 7 - Procedure bij het nemen van steekproeven	

Voorwoord

Voor u ligt het Intern controleplan 2023 van Zaffier. Dit plan ondersteunt Zaffier om in control te zijn en te blijven. Dit jaar is het eerste jaar als organisatie Zaffier waarin de voormalige organisaties Halte Werk, WNK Personeelsdiensten en een deel van De BUCH werkorganisatie zijn samengevoegd.

In 2023 ligt een aantal uitdagingen voor Zaffier in het verschiet. De rechtmatigheidsverantwoording zal in 2023 door het bestuur moeten worden afgegeven in het jaarverslag terwijl de accountant dit jaar “slechts” een verklaring van juistheid en getrouwheid zal afgeven. Nog belangrijker is het dus dat de werkzaamheden van de interne controle een zo breed mogelijk werkgebied beslaan en betrouwbaar zijn. Om een rechtmatigheidsverklaring goed te kunnen opstellen moet de bestaande controlesystematiek (lijncontrole en verbijzonderde interne controle (VIC)) worden doorontwikkeld en zal de rol van de accountant zich beperken tot beoordeling van de kwaliteit van de door Zaffier gehanteerde controlesystematiek en de uitkomsten daarvan.

In 2023 willen wij een stap maken met het doorontwikkelen van de interne controle binnen Zaffier. De speerpunten voor 2023 zijn:

1. Processen van bedrijfsvoering in beeld brengen, beschrijven en Lean maken. Te denken valt dan met name aan de processen Inkoop, Aanbesteding en Personeel. Ook het proces van de Loonkostensubsidie (LKS) zal in beeld worden gebracht, omdat in het naaste verleden de LKS vanuit voormalig WNK betaalbaar werd gesteld is dit in de huidige organisatie nog onder bedrijfsvoering ondergebracht. Binnen het team Interne Controle zijn specialismen en taken belegd als: administratieve organisatie (AO) beschrijvingen, bewaken van functiescheiding, risicomanagement programmakosten en Lean. De processen bedrijfsvoering zullen binnen het team Interne Controle dan ook duidelijk in beeld worden gebracht in deze AO beschrijvingen. Door een Lean aanpak zal het proces worden beoordeeld op zo efficiënt mogelijk handelen. Ook zal Informatiebeveiliging/privacy hierin meegenomen worden.
2. Steekproeven voor zowel programmakosten als bedrijfsvoeringskosten geheel binnen het team IC uitvoeren door de IC adviseurs en -medewerkers. In 2020 is het team Interne Controle, toen nog vanuit Halte Werk gestart en zijn de steekproeven voor de programmakosten binnen het team door de IC adviseurs uitgevoerd. In 2023 willen we de steekproeven voor de bedrijfsvoeringskosten, gelijk aan de systematiek van steekproeven binnen de programmakosten, binnen het programma Kwaliteit in Control (KiC) gaan registreren en uitvoeren.
3. Interne controles op de bedrijfsvoeringskosten procesgericht en in overleg met de accountant oppakken aan de hand van de opgestelde begroting 2023. De risico's in de bedrijfsvoeringsprocessen zullen worden benoemd en worden gekoppeld aan de interne controlehandelingen. Hierdoor wordt zichtbaar gemaakt met welk doel de interne controlehandelingen worden uitgevoerd. Dit is de totstandkoming van de risicoanalyse. Door de uitvoer van steekproeven zal ook meer zicht op de ontwikkeling van de risico's komen en dit kan als input voor een volgend plan kunnen worden gebruikt. Bovendien wordt het aantal controles afgestemd op de omvang van het risico.
4. Steekproeven voor de programmakosten en bedrijfsvoeringskosten zoveel mogelijk aselekt laten trekken door de applicatie Kwaliteit in Control (KiC).
5. Quality Assurance zal worden belegd bij de medewerkers Interne Controle.

1. Inleiding

1.1 Aanleiding

De interne controlefunctie zal een bijdrage leveren aan de rechtmatigheid, doelmatigheid en doeltreffendheid. Anders gezegd; wordt wet- en regelgeving nageleefd, wordt efficiënt gehandeld en worden de beoogde organisatiedoelen bereikt? Dit intern controleplan richt zich met name op het (financieel) rechtmatigheidsaspect. Het bestuur is, op basis van de Gemeentewet, verplicht zorg te dragen voor de interne toetsing op rechtmatigheid. Vanaf 2023 zal het bestuur een rechtmatigheidsverklaring in de jaarrekening opnemen. De basis hiervoor wordt gelegd in een goede interne controlesystematiek. De resultaten uit interne controles geven informatie over in hoeverre Zaffier in control is. Jaarlijks wordt een intern controleplan opgesteld en door het MT getoetst en ter formele vastlegging voorgelegd aan het Dagelijks bestuur.

1.2 Doel van (verbijzonderde) interne controle

Interne controle heeft als doel onvolkomenheden in de procesbeheersing en de uitvoering tijdig op te sporen en indien nodig te laten corrigeren. Feitelijk moet de interne beheersing (interne controle) geborgd zijn in de lijn, dus in de processen. Wanneer de procesbeheersing in de lijn goed op orde en inzichtelijk is, voorkomt dit veel onnodig controlewerk achteraf. Reparatie achteraf kost meer tijd dan een goede beheersing vooraf.

Verbijzonderde interne controle (VIC) is het buiten de lijn van de afdeling vaststellen of de interne controlemaatregelen (controle binnen de processen) zijn uitgevoerd en voldoende hebben gewerkt. Met behulp van de verbijzonderde interne controle wordt op een onafhankelijke wijze de naleving van interne controlemaatregelen door de afdelingen getoetst.

De (verbijzonderde) interne controle wordt uitgevoerd om:

- te waarborgen dat onze organisatie rechtmatig werkt volgens de wet en/of de verordeningen van de deelnemende gemeenten, beleidsregels, werkinstructies en procesbeschrijvingen;
- te waarborgen dat de in de administratie/jaarrekening opgenomen gegevens juist, tijdig en volledig zijn verantwoord;
- te waarborgen dat wij onze processen beheersen en financiële risico's voldoende zijn afgedekt door adequate beheersmaatregelen; te waarborgen dat de interne beheersmaatregelen werken;
- te waarborgen dat we onze financiële middelen beheersen;
- aanbevelingen te kunnen geven voor het verbeteren van de kwaliteit van de processen;
- de controle door de externe accountant voor te bereiden;
- het bestuur een rechtmatigheidsverklaring te kunnen laten afgeven.

1.3 Wettelijke kaders

De kaders voor de interne controle zijn geregeld in een diversiteit van wetten en regelgeving waarvan jaarlijks een overzicht wordt opgesteld in het zogenaamde “Normen- en toetsingskader”.

Het normen- en toetsingskader is een overzicht van de relevante wet- en regelgeving dat van toepassing is in het kader van de controle op de rechtmatigheid. Het normenkader dient vastgesteld te worden door het Algemeen bestuur.

1.4 Nieuwe wetgeving met ingang van 2023: rechtmatigheidsverantwoording

Vanaf 2023 vindt er een verandering plaats in de verantwoordelijkheden met betrekking tot de rechtmatigheidsverantwoording in de jaarrekening van gemeenten, provincies en gemeenschappelijke regelingen. Niet langer is het de accountant die deze verantwoording afgeeft maar het bestuur geeft deze verantwoording nu zelf af. Dit betekent dat de accountant vanaf 2023 nog slechts de getrouwheid gaat toetsen van de “rechtmatigheidsverantwoording” van het bestuur. Concreet gezegd: het bestuur is zelf verantwoordelijk voor het rechtmatigheidsoordeel welke wordt gecontroleerd door de externe accountant.

Het is de verwachting dat van het (zelf) geven van een rechtmatigheidsverantwoording een kwaliteitsimpuls uitgaat op de interne processen en beheersing. Het bestuur dient immers te kunnen steunen op een adequaat functionerend systeem van interne beheersing en -controle, om (primair) te waarborgen dat de Gemeenschappelijke Regeling bij alle (financiële) beheershandelingen en transacties de wet- en regelgeving naleeft.

1.5 Samenhang (verbijzonderde) interne controle en externe accountantscontrole

De bedoeling van het intern controleplan 2023 is een maximale aansluiting te realiseren tussen de uitgevoerde (verbijzonderde) interne controlewerkzaamheden en de door de accountant te verrichten (externe) controlewerkzaamheden.

Bij de interimcontrole toetst de accountant jaarlijks de kwaliteit van de opzet, de invoering (het bestaan), en de werking van de belangrijkste interne controlemaatregelen voor alle significante (financiële) processen. Hier maakt de accountant gebruik van de intern uitgevoerde en vastgelegde verbijzonderde interne controles. De bevindingen van de accountant worden verwoord in een Managementletter aan het bestuur.

2. Rolverdeling en verantwoordelijkheid

2.1 Bestuur

Het bestuur is verplicht (cf. art.212/213 van de gemeentewet) zorg te dragen voor de interne toetsing van o.a. de rechtmatigheid van de jaarrekening. Het bestuur legt verantwoording af aan de gemeenteraden over de uitvoering en adequate vastlegging hiervan. Het bestuur dient zodanige maatregelen te treffen dat de rechtmatigheid van de algehele uitvoering gewaarborgd is. Een van die maatregelen is het laten opstellen van een intern controleplan. Met ingang van 2023 dient het bestuur een rechtmatigheidsverklaring op te nemen in de jaarrekening die gebaseerd is op een adequate interne controlesystematiek.

2.2 Dagelijks en algemeen bestuur

De opdrachtverstrekking aan de accountant vindt plaats door het dagelijks bestuur. In het Besluit Accountantscontrole Decentrale Overheden is vastgelegd wat deze controle minimaal behelst. Het algemeen bestuur stelt in het controleprotocol de goedkeurings- en rapportagetoleranties vast. Ook stelt het algemeen bestuur het normenkader en de jaarrekening vast.

2.3 Accountant

De accountant controleert de jaarrekening 2023 en verstrekt een verklaring waarin hij een oordeel geeft over het getrouwe beeld en de rechtmatigheid. Daarnaast rapporteert de accountant aan het bestuur zijn constatering in een Managementletter 2023 en Accountantsrapport 2023. De accountant maakt hiervoor gebruik van het intern controleplan 2023.

2.4 Teammanagers

Aan het hoofd van elk organisatieonderdeel staat een teammanager. Deze is ervoor verantwoordelijk dat het eigen beleidsveld in control is om rechtmatig te handelen. Dit houdt in dat de teammanager de risico's kent en de nodige maatregelen treft om deze te beheersen of te verminderen.

Het is de doelstelling om de verantwoordelijkheid voor de administratieve organisatie en interne beheersing (interne controle) te borgen op de afdelingen. Per proces is een proceseigenaar aangewezen. De proceseigenaar is ervoor verantwoordelijk dat het proces wordt vertaald en vastgelegd in een procesbeschrijving en dat deze tijdig worden geactualiseerd.

2.5 Uitvoerders verbijzonderde interne controle (VIC)

Om de verbijzonderde interne controle onafhankelijk en stabiel vorm te geven zijn de taken omtrent steekproeven, functiescheiding, administratieve organisatie, risicomanagement programmakosten en Lean samengevoegd binnen het team Interne Controle.

Het team Interne Controle bestaat uit:

- IC adviseur steekproeven, AO en Lean;
- IC adviseur steekproeven, risicomanagement programmakosten;
- IC adviseur programmakosten;
- IC adviseur bedrijfsvoeringskosten;
- Twee IC medewerkers steekproeven, AO, Lean bedrijfsvoering en Quality Assurance (QA).

De uitvoering van de verbijzonderde interne controles van de processen vindt plaats onder verantwoordelijkheid van de Clustermanager Beleid Innovatie en Kwaliteit.

3. Aanpak interne controle in 2023

Het doel van interne controles is een bijdrage te leveren aan de (financiële) rechtmatigheid van de grote uitgaven- en inkomstenstromen. Zo kunnen de risico's hierin verminderd worden. Om van een interne controlesystematiek te kunnen spreken moeten de volgende stappen worden doorlopen:

- Stap 1: Benoemen relevante processen;
- Stap 2: Benoemen van eigenaren van de processen;
- Stap 3: Het beschrijven en vaststellen van de procesbeschrijving;
- Stap 4: Het opstellen van een con per proces;
- Stap 5: Het uitvoeren van de interne controles in de lijn;
- Stap 6: Het uitvoeren van de verbijzonderde interne controle (VIC).

Een proces is een afgebakend geheel van eenduidige maatregelen van administratieve organisatie en interne controle. Een procesbeschrijving (=beschrijving van de administratieve organisatie en interne controle van een proces) bevat in het bijzonder de essentiële functiescheidingen en de maatregelen van interne controle.

3.1 Stap 1: Benoemen relevante processen

In 2023 is de doelstelling om de AO beschrijvingen binnen de programmakosten weer helemaal up to date te maken. Voor de bedrijfsvoering is het voornemen de beschrijvingen van de AO's voor Inkoop en Loonkostensubsidie volledig te maken. Verder zal gestart worden met de beschrijvingen van de AO's voor Personeel en Aanbesteding.

Voor deze bedrijfsvoeringsprocessen moet veelal nog een beschrijving worden opgesteld door het team Financiën in samenwerking met het team Interne Controle en worden vastgesteld. Ook moeten de interne controles nog worden benoemd en uitgevoerd.

3.2 Stap 2: Benoemen eigenaren van processen

Een proces is een afgebakend geheel van eenduidige maatregelen van administratieve organisatie en interne controle. Een proces kan dus op verschillende afdelingen betrekking hebben. De teammanager is ervoor verantwoordelijk dat het eigen beleidsveld in control is om rechtmatig te handelen. Dit houdt in dat de teammanager de risico's kent en de nodige maatregelen treft om deze te beheersen of te verminderen. Om een proces goed te kunnen managen moet veelal verder worden gekeken dan de eigen afdelingsgrenzen.

3.3 Stap 3: Het beschrijven en vaststellen van de procesbeschrijvingen

Een proces kan meerdere procesbeschrijvingen bevatten. De IC adviseur AO of medewerker IC stelt deze op in Visio en Word en legt deze centraal vast zodat een ieder hierover kan beschikken. In de procesbeschrijvingen kunnen ook de risico's worden benoemd in het proces, alsmede de (financiële) beheersmaatregelen om het risico te kunnen managen. Dit kan worden beschreven in het Word-document met de uitleg bij de stappen. De vastgestelde procesbeschrijvingen vormen de basis voor de interne controlefunctie. Toetsing op de huidige situatie zal periodiek moeten plaatsvinden.

De teammanagers zijn verantwoordelijk voor de juistheid en actualiteit van de procesbeschrijvingen. Periodiek worden deze procesbeschrijvingen, als onderdeel van het intern controleplan, geactualiseerd door de afdelingen. De doelstelling voor 2023 is dat de bestaande beschreven procesbeschrijvingen kritisch worden bekeken op juistheid en actualiteit. Bovendien zijn voor de bedrijfsvoering niet van alle financieel omvangrijke processen de procesbeschrijvingen aanwezig. Deze zullen zoveel mogelijk worden beschreven en vastgesteld.

3.4 Stap 4: Het opstellen van een normenset per proces

Per proces wordt door de IC-adviseurs (voor programmakosten én voor bedrijfsvoeringskosten) een normenset opgesteld. De basis voor de normensets zijn de bestaande procesbeschrijvingen met de beschreven risico's en financiële beheersmaatregelen.

3.5 Stap 5: Het uitvoeren van de interne controles in de lijn

Binnen de teams wordt er bij nieuwe medewerkers in de programma's gewerkt met inwerkplannen en vindt er wetstechnische (toetsing) door de Juridisch kwaliteitsmedewerkers of door een ervaren allround klantmanager plaats. Bij de Bbz (grote bedragen) wordt gebruik gemaakt van het 4-ogen principe. In deze werkwijzen heeft het team Interne Controle op dit moment geen rol.

3.6 Stap 6: Het uitvoeren van de (verbijzonderde) interne controle (VIC)

De VIC (verbijzonderde interne controle) vindt onafhankelijk in de organisatie plaats, als onderdeel van de controlfunctie. Rollen van de VIC zijn:

- Uitwerken normensets;
- Advisering van de lijn (Juridisch kwaliteitsmedewerkers) over inrichting van de IC;
- Toetsen of controles qua functiescheiding binnen het proces juist hebben plaatsgevonden;
- Registratie van bevindingen;
- Indien nodig, advisering over verbeterpunten (in overleg met de Concerncontroller);
- Opstellen intern controleplan.

De rol van de Concerncontroller is:

- Voert de regie over de implementatie van de interne controlefunctie en verbeterde interne controlefunctie in de organisatie;
- Voert de regie over verbeterpunten voor de bedrijfsvoering, voortvloeiend uit de uitvoering van de interne controlefunctie;
- Vertegenwoordiging van het team Interne Controle binnen het MT.

4. Rechtmatigheidsverantwoording

In 2023 is een wetwijziging van kracht geworden die het dagelijks bestuur van Gemeenschappelijke Regelingen zelf verantwoordelijk maakt voor het afgeven van de rechtmatigheidsverantwoording bij de jaarrekening.

De accountant geeft nu alleen nog een controleverklaring af met een oordeel over de getrouwheid van de jaarrekening. Daarbij toetst hij ook de juistheid van de rechtmatigheidsverantwoording.

4.1 Wijziging wet met betrekking tot de rechtmatigheid

De jaarrekening van Zaffier dient voor de opzet en inhoud te voldoen aan de wettelijke eisen die zijn vastgelegd in het Besluit Begroting en Verantwoording provincies en gemeenten, ook wel BBV.

De richtlijnen in het BBV worden door de commissie BBV aan gemeenten en andere decentrale overheden gegeven over de uitvoering en toepassing van de BBV.

In de meicirculaire van 2018 is door het ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties aangekondigd dat, in eerste instantie, vanaf 2021 wethouders van gemeenten, of het dagelijks bestuur van decentrale overheden, zich rechtstreeks gaan verantwoorden over de rechtmatigheid van de jaarrekening, 2023 is nu het eerste jaar dat dit effectief van toepassing zal zijn.

Voor deze wijziging heeft het ministerie BZK een drietal redenen, te weten:

- Een expliciete rechtmatigheidsverantwoording onderstreept de politieke aanspreekbaarheid van het college van Burgemeester en Wethouders en het dagelijks bestuur;
- Het verleggen van de rechtmatigheidsverantwoording kan een positief effect hebben op de kwaliteit van de financiële bedrijfsvoering bij gemeenten en decentrale overheden;
- De wijziging sluit aan bij de maatschappelijke trend, waarbij het bestuur zelf verantwoording aflegt over de rechtmatigheid.

4.2 De rechtmatigheidsverantwoording binnen Zaffier

De rechtmatigheidsverantwoording kan door het dagelijks bestuur worden afgegeven omdat deze door het team Interne Controle gedegen wordt geïnformeerd. Voor het leveren van deze gedegen en goed onderbouwde verantwoording is nauw contact tussen de Adviseurs Interne Controle die de VIC's doen van cruciaal belang. De werkzaamheden van de interne controle zullen moeten worden afgestemd met de accountant.

Door deze samenwerking kan enerzijds sneller een interne controle worden opgeschaald wanneer hogere risico's van toepassing zijn, maar anderzijds ook worden afgeschaald indien uit de systeemgerichte werkzaamheden blijkt dat de interne beheersing op orde is.

4.3 Rollen binnen het proces rechtmatigheidsverantwoording

Dagelijks bestuur

Het dagelijks bestuur richt de administratie en interne beheersing in op een zodanige wijze dat de verantwoording kan worden afgelegd over de rechtmatigheid van de verantwoording. Tevens is het dagelijks bestuur verantwoordelijk voor de kwaliteit en optimalisatie van de bedrijfsprocessen.

Met het bewaken van de kwaliteit en optimaliseren van de bedrijfsprocessen tracht het dagelijks bestuur rechtmatigheidsfouten/-onzekerheden te vermijden en binnen de grenzen te houden.

Algemeen bestuur

Het algemeen bestuur bepaalt waar de grenzen voor rechtmatigheidsfouten/-onzekerheden liggen. Tevens bepaalt het algemeen bestuur wanneer het geïnformeerd wil worden wanneer het risico op rechtmatigheidsfouten/-onzekerheden groot is, of er al rechtmatigheidsfouten/-onzekerheden zijn. Deze laatste keuze is vrij te bepalen door het algemeen bestuur. Dit kan zijn voor iedere euro, of vanaf een bepaald bedrag.

De daadwerkelijke verantwoordingsgrens, welke niet binnen een range mag liggen, maar één getal moet zijn, móet tussen de 0% en 3% liggen van de totale lasten. Het algemeen bestuur kan ook kiezen om over specifieke rechtmatigheidsonderwerpen te verantwoorden.

Teammanagers

De teammanagers binnen Zaffier zijn verantwoordelijk voor de rechtmatigheid van uitvoering van de teams waar zij direct leiding aan geven. Hiermee worden deelrechtmatigheidsverantwoordingen nagestreefd, welke tezamen de gehele rechtmatigheidsverantwoording vormen.

Binnen de rechtmatigheidsverantwoording heeft de teammanager de volgende taken:

- Het binnen de afdeling borgen van de urgentie van de rechtmatigheid gedurende het jaar en zorgen dat dit een belangrijke topic blijft binnen ieder proces van de afdeling waarop gestuurd wordt.
- Het eigenaar zijn van de processen binnen de afdeling en verantwoordelijkheid dragen voor de bijbehorende rechtmatigheid.
- Het voorbereiden van de deelrechtmatigheidsverantwoording van de afdeling en bijbehorende processen om deze, tezamen met de deelrechtmatigheidsverantwoordingen van de andere teammanagers, ter besluitvorming aan het dagelijks bestuur aan te bieden.

Accountant

In 2023 en verder zal de accountant de jaarrekening blijven toetsen op getrouwheid.

De rechtmatigheidsverantwoording vanuit het dagelijks bestuur zal onderdeel worden van de jaarrekening en derhalve ook getoetst worden op realiteit en waarheid.

Team (verbijzonderde) Interne Controle

Binnen de rechtmatigheidsverantwoording ligt de belangrijkste taak bij het team Interne Controle. Zij zal gedurende het jaar, de verschillende bedrijfsmatige processen, op onafhankelijke (systeem- en gegevensgerichte) wijze, controleren. Deze controles worden in een rapportage aangeboden aan de Concerncontroller, het MT en het algemeen bestuur.

Voor het uitvoeren van deze controles maakt het team gebruik van KiC. Het gebruik van KiC borgt de objectiviteit van de steekproeven, waardoor de controles aantoonbaar op integere wijze worden uitgevoerd.

4.4 Groeipad BADO

In een notitie van maart 2020 heeft de Commissie Bedrijfsvoering en Auditing Decentrale Overheden (BADO) een groeipad aangegeven waarlangs organisaties op 3 verschillende stadiums kunnen ontwikkelen binnen deze nieuwe situatie.

In bijlage 1 staan deze stadiums nader toegelicht.

Geadviseerd wordt om het niveau basis+ aan te houden omdat binnen Zaffier gewerkt wordt met veel privacygevoelige informatie én er voor de SiSa ook extra controles worden uitgevoerd, vergt het minimale aanpassingen om dit niveau binnen de rechtmatigheidsverantwoording te betrekken.

4.5 Verantwoordingsgrens

De rechtmatigheidsverantwoording die het dagelijks bestuur zal afgeven in de jaarrekening, is gebaseerd op een grens die door het algemeen bestuur wordt vastgesteld. Het dagelijks bestuur zal in de rechtmatigheidsverantwoording verklaren dat Zaffier binnen deze grens financieel en rechtmatig heeft gehandeld.

Het algemeen bestuur zal de grens vaststellen waarboven het dagelijks bestuur afwijkingen of onzekerheden moet opnemen in de rechtmatigheidsverantwoording.

De grens ligt tussen de 0 en de 3 procent van het lastentotaal inclusief dotaties aan reserves. Afwijkingen kunnen komen in de vorm van posten waarin bij de organisatie onduidelijkheid bestaat over de rechtmatigheid (dit zijn 'onzekerheden') en posten welke niet rechtmatig tot stand zijn gekomen ('fouten').

Advies is om de grens voor zowel de fouten als onzekerheden te stellen op 3%. De materiële afwijkingen dienen in de Jaarrekening toegelicht te worden.

De (BBV-verplichte) paragraaf bedrijfsvoering van het jaarverslag biedt het dagelijks bestuur de ruimte om de toelichting op de kwaliteit van de interne beheersing te geven, alsmede de leer- en verbeterpunten. Het jaarverslag is géén onderdeel van de jaarrekening. De accountant toetst deze dan ook anders dan de rechtmatigheidsverantwoording.

Wettelijk is niet voorgeschreven op welk niveau de rapporteringsgrens in de paragraaf bedrijfsvoering moet worden gesteld. Het is echter aan te raden om een percentage aan te houden van de grens die gesteld is als verantwoordingsgrens. Hiermee wordt geborgd dat nog voor de verantwoordingsgrens behaald wordt het gesprek al gevoerd is over reeds geconstateerde afwijkingen in de vorm van fouten en onzekerheden.

Advies is om 25% van de verantwoordingsgrens aan te houden als rapportagegrens.

5. Actualiteiten

Programmakosten

Covid-19 / Corona maatregelen

Tozo M&O (Misbruik & Oneigenlijk gebruik) beleid

De Tijdelijke overbruggingsregeling zelfstandig ondernemers (Tozo), is een snel ingevoerde en sterk vereenvoudigde maatregel. Het is een regelarme regeling, omdat de Participatiewet de formele basis vormt. In de Tozo staan alleen de artikelen, waarin de Tozo een uitzondering vormt op de Participatiewet. De Participatiewet is daarmee leidend waar het (de instrumenten van) naleving betreft.

Het risico bestaat dat een aantal aanvragers en ontvangers de Tozo-regeling oneigenlijk gebruikt of misbruikt. De uitvoering van deze regeling omvat daarom ook een opdracht tot controle op alle toegekende Tozo regelingen en het Tozo Bedrijfskrediet om zo misbruik of oneigenlijk gebruik van de regeling zoveel mogelijk te voorkomen dan wel alsnog aan te pakken en te herstellen in de rechtmatige situatie. Deze aanpak is vastgelegd in beleidsregels. Het Tozo M&O beleid is als bijlage toegevoegd.

In 2023 zal steekproefsgewijs (bij een aselechte groep van circa 750 Tozo dossiers) de inkomsten uit onderneming worden onderzocht.

Hersteloperatie kinderopvangtoeslag

Binnen Zaffier ondersteunen we gedupeerde ouders kinderopvangtoeslagaffaire. Mogelijk zijn er problemen rondom schulden, inkomen, zorg, huisvesting en opvoeding kinderen.

Energietoeslag

Vanwege de stijgende energieprijzen is landelijk de energietoeslag ingevoerd. Deze regeling zorgt er voor dat klanten met een minimuminkomen een bedrag van € 1.300 hebben ontvangen in 2022 ter compensatie voor de gestegen energiekosten. Ook in 2023 zal de energietoeslag weer van toepassing zijn.

Leefgeld Oekraïne

Evacuées uit Oekraïne kunnen gebruik maken van de leefgeldregeling (Zaffier voert dit uit voor alle zes gemeenten). Er is verschil in bedragen voor mensen die door de gemeente worden opgevangen en mensen die door particulieren worden opgevangen. Het heeft geen invloed op de bijstand, er is ook geen sprake van een kostendeler.

Heronderzoeken

Bij de start van Zaffier is besloten om tijdelijk geen heronderzoeken uit te voeren. Vanwege de druk binnen de teams ligt de prioriteit op het verstrekken van uitkeringen, bijzondere bijstand en de nieuwe wet inburgering.

Bedrijfsvoeringskosten

Speerpunt met betrekking tot de bedrijfsvoeringskosten is dat het controleproces voor de uitvoerende teams door het team Interne Controle nu gedurende de uitvoering zal worden gedaan. Waar voorheen eens per jaar de controle achteraf door de externe accountant plaatsvond zal nu door het team IC gedurende het jaar worden beoordeeld of volgens de werkafspraken (AO) wordt gewerkt.

Met de accountant wordt door het team IC afspraken gemaakt om tot een kwalitatieve goede beoordeling en controle te komen. Met de teammanagers of uitvoerende medewerkers zullen de werkprocessen en stroomschema's worden uitgewerkt in een beschrijving van de AO.

Met de accountant zal besproken worden dat team Interne Controle zich in 2023 geheel zal richten op de AO's en steekproeven van Loonkostensubsidie en Inkoop. De overige steekproeven (zie risicoanalyse) zullen dan door de accountant worden gedaan.

In de loop van het jaar zal worden bekeken op welke wijze deze werkwijze aansluit bij de controlebehoefte van de accountant en waar de controleprocessen van de interne controle dienen te worden aangepast.

Werkbedrijf

Voor de uitvoering van de controles en steekproeven op het werkbedrijf zullen deze voornamelijk omzet gerelateerd zijn en zich richten op de volledigheid van de administratie en de rechtmatigheid van de geregistreerde boekingen. Ook voor deze processen zullen de AO's in beeld gebracht moeten worden.

Quality Assurance

De medewerkers IC zullen een aandeel leveren in het bewaken van de juiste autorisaties in de door Zaffier gebruikte (automatiserings)pakketten. Dit om juist gebruik en veiligheid te waarborgen van de beoogde pakketten. Met name betreft dit de profielen in de pakketten Suwinet, BRP en DigiD. Wie heeft waar toegang tot en met welke rol. De eerste overleggen met betrekking tot deze beheersmaatregelen zijn inmiddels opgestart.

6. Administratieve Organisatie

Inleiding

Het stroomschema en de beschrijving van de stappen in het stroomschema (samen is dit de administratieve organisatie ofwel de AO) geeft een volledig overzicht van de processen in onze organisatie. Hierin worden de taken en verantwoordelijkheden vastgelegd. Er zijn inmiddels al veel processen beschreven, maar nog niet allemaal. Het is een doorlopend proces, met mutaties maar ook weer nieuwe processen.

Proceseigenaar

Bij de beschrijving van iedere nieuwe AO wordt deze voorgelegd aan de betreffende teammanager om deze formeel vast te stellen. De teammanager is ook verantwoordelijk voor het doorgeven van wijzigingen aan het team IC. Ieder proces heeft een proceseigenaar waarmee de verantwoordelijkheid voor het proces duidelijk is.

Waarom een AO

Een betrouwbare beschrijving van de administratieve organisatie is belangrijk om op de juiste wijze financiële verantwoording te kunnen afleggen. Dit jaar is het extra belangrijk dat alle werkprocessen zijn vastgelegd in een AO in verband met de nieuwe rechtmatigheidsverantwoording.

Ook voor de accountant is de AO een houvast, hij controleert of de processen zijn beschreven en of deze ook zo worden uitgevoerd.

Als een proces vastgelegd is in een AO kunnen de risico's in kaart worden gebracht. Bijvoorbeeld als er geen functiescheiding is vastgelegd. Dit wordt zichtbaar als het werkproces volledig beschreven is in een AO en tijdens de controle van het proces. Aan de hand van de AO zal ook gekeken worden welke processtappen overbodig zijn. Deze stappen kunnen dan geëlimineerd worden, het proces wordt Lean gemaakt.

De AO's zijn goed voor nieuwe medewerkers. Die kunnen zien hoe een werkproces zou moeten lopen, welke stappen wanneer genomen moeten worden en wanneer eventuele overdrachtsmomenten zijn. Alle vastgestelde AO's zullen op een nader te duiden centrale plaats worden opgeslagen zodat deze voor de betrokken managers en medewerkers kunnen worden geraadpleegd.

2023

In 2023 is de doelstelling om alle AO's te beschrijven. Het team Interne Controle zal worden betrokken bij de werkgroepen en overleggen waarbij de AO's worden besproken.

7. Risicomanagement programmakosten

Risicomanagement/risicobeheer is voor de programmakosten binnen het team IC neergelegd. Vanuit team IC wordt geadviseerd en wordt ondersteuning verleend met betrekking tot de taken binnen ons team. Op verzoek of op eigen initiatief worden onderwerpen/projecten opgepakt voor advisering over opgemerkte risico's. Het MT beslist op de adviezen die worden aangeboden.

Risicomanagement in zes stappen

Het proces van risicomanagement bestaat uit zes stappen: doelstelling vaststellen, risico's identificeren, gevolgen inschatten, risico's beoordelen, risico's beheersen en monitoring.

Doelstelling vaststellen

De doelstelling is datgene wat een organisatie wil bereiken, bijvoorbeeld het realiseren van omzetgroei, continuïteit, of het afronden van een project binnen een bepaalde begroting of termijn. Het vaststellen van de doelstelling kan geschieden door gebruik te maken van de regels van het SMART-principe. Sinds de Kredietcrisis is de aandacht voor de mate waarin organisaties risico's willen nemen om hun doelstellingen te bereiken, toegenomen. Om risicobeheer te integreren in de bedrijfsvoering zullen organisaties hun risico's in samenhang met hun doelstellingen moeten bepalen, communiceren en monitoren. IC zal hierin kunnen ondersteunen en adviseren, maar het MT dient uiteindelijk te beslissen.

Risico's identificeren

Een risico is een onzekere gebeurtenis met mogelijke gevolgen voor de doelstelling. De gebeurtenis doet zich voor door interne en/of externe oorzaken. De interne oorzaken hebben invloed op de activiteiten, welke samen met de externe oorzaken het doel (de doelstelling) beïnvloeden. De beïnvloeding heeft vervolgens weer gevolgen, welke mogelijk nieuwe risico's vormen. Een risico kan in de termen van het risicomanagement zowel positief als negatief zijn. Een negatief risico wordt ook een gevaar of een bedreiging genoemd. Een positief risico wordt ook een kans genoemd. Dit is met name het onderdeel voor IC. Het signaleren en inzichtelijk maken van de risico's en daarna ook het beoordelen van de risico's, hoe groot de impact kan zijn, en hierover adviseren.

Inschatten van de gevolgen

Vervolgens worden risico's ingeschat op kans van optreden en op mogelijke gevolgen. Dit kan gekwantificeerd worden, maar ook kwalitatieve inschattingen van risico's kunnen nuttig zijn. Dit zal altijd in overleg zijn met de betrokkenen bij het proces.

Beoordelen van de risico's

Er wordt vastgesteld hoeveel risico de organisatie wil lopen (risico acceptatiegraad), dit is het risico dat een bedrijf hooguit wil nemen om de doelstelling te behalen. Twee factoren die meespelen bij het bepalen van de risico acceptatiegraad zijn de gevolgen en de waarschijnlijkheid. Hier ligt de

beslissing bij het MT. Welke keuze wordt gemaakt en welke maatregelen worden genomen om de risico's zo laag mogelijk te houden.

Beheersen van de risico's

Twee elementen die centraal staan in het beheersen van risico's, zijn de maatregelen en de reacties. Een risico zonder beheersmaatregelen wordt een bruto of inherent risico genoemd. Een risico waarop beheersmaatregelen worden genomen, worden vervolgens kleiner ingeschat en worden restrisico's genoemd.

Beheersmaatregelen zijn preventief, waarbij beoogd wordt de risico's af te laten nemen, of repressief, waarbij beoogd wordt de gevolgen te reduceren.

Er zijn twee soorten beheersmaatregelen, te weten: hard controls (afspraken en richtlijnen) en soft controls (gericht op het functioneren van medewerkers).

Er zijn vier soorten reacties: vermijden (of voorkomen), beheersen (of verminderen), overdragen (of uitbesteden) en accepteren. Risico's kunnen worden vermeden door drastische maatregelen, bijvoorbeeld bij brandgevaar al het houten meubilair te vervangen door staal. Het beheersen kan bijvoorbeeld door het meubilair brandwerend te maken en overdragen door een brandverzekering af te sluiten.

Monitoring

Monitoring gebeurt in de loop van het proces. Dit kan gedaan worden via de steekproeven. Via de processen die in de steekproef zitten, wordt er ook een controle gedaan op de risico's binnen de processen. Deze risico's zijn beoordeeld en worden ingeschat. Dit wordt meegenomen in het IC-plan.

Vanuit het team IC kunnen we ondersteuning bieden bij projecten en werkgroepen om deze stappen goed uit te voeren en alle risico's in beeld te brengen.

De vragen kunnen komen vanuit het MT, de teammanagers en kwaliteit. Ook vanuit het team IC kan dit gebeuren. Zelf initiatief nemen en aansluiten bij projecten/werkgroepen als IC niet is uitgenodigd.

Bespreken binnen het team en de planning van ons team goed in de gaten houden is hierbij van groot belang.

2023

Binnen Zaffier worden dit jaar veel werkprocessen aangepast naar de nieuwe organisatie. Hier houdt het team IC een vinger aan de pols en neemt ze deel aan de werkgroepen/overleggen om in de gaten te houden of er niet onnodige risico's worden genomen in de uitvoering, waarbij de rechtmatige verstrekking van de uitkering in het geding kan komen.

8. Functiescheiding

Functiescheiding vormt een essentiële rol bij het inrichten van bedrijfsprocessen. Door functiescheiding wordt de afhankelijkheid van individuen geminimaliseerd en worden verschillende functionarissen met ongelijke belangen geïntegreerd in het proces. Bij functiescheiding is het belangrijk dat de verantwoordelijkheden en bevoegdheden niet bij één persoon worden ondergebracht. Binnen de Administratieve Organisatie en Interne Beheersing (AO/IB) is aandacht voor en controle op technische functiescheiding. Dit is going concern bij alle acties die binnen het team IC plaatsvinden. Bij het beschrijven van processen, adviseren over Lean-trajecten en uitvoeren van risicoanalyses wordt altijd mede vanuit de invalshoek functiescheiding gekeken.

9. Steekproeven

Binnen Zaffier worden steekproeven uitgevoerd op de programmakosten en de bedrijfsvoeringskosten.

De risicoanalyse en de aantallen steekproeven voor de programmakosten zijn met name gebaseerd op ervaringen uit het verleden, de resultaten van de genomen verbeteracties en de toekomstige risico-inschatting. De aantallen steekproeven voor de bedrijfsvoeringskosten zijn gebaseerd op een inschatting en na overleg met de accountant op basis van de processen en de begroting 2023 afgesproken omdat er voor de bedrijfsvoering binnen Zaffier nog geen ervaring is opgedaan.

10. Lean

Wat is Lean

Het continu verbeteren van processen, het stoppen met dingen doen die niet nodig zijn voor het leveren van waarde aan de klant met als doel de dienstverlening aan de klant blijvend te optimaliseren (klantwaarde verhogen). Dit kan door in de processen het echte probleem/oorzaak te onderkennen en vinden en van hieruit met alle betrokkenen te kijken hoe deze problemen/oorzaken opgelost kunnen worden, zonder dat het geld kost, maar met slimme ideeën. De betrokkenheid van iedereen is belangrijk om draagvlak voor de veranderingen te creëren. Het moet een verandering van iedereen zijn.

Hoe werkt Lean

Het begint met de PDCA-cyclus en deze blijft continu doorgaan. Plan, Do, Check en Act.

De start is het onderzoek naar het probleem/de oorzaak waarom een proces niet goed loopt. De kern van het probleem zien te vinden. Hierbij zijn alle betrokkenen nodig. Zo komt er duidelijkheid in de oorzaak en kom je tot de goede oplossing.

De oplossing wordt toegepast binnen een pilot en je spreekt af hoelang deze duurt. Je blijft controleren of de oplossing werkt en de kern van de oorzaak is weggenomen. Als dit zo is, wordt de nieuwe werkwijze in de organisatie uitgerold. Ook daarna wordt het proces gevolgd om te controleren of alles goed blijft lopen.

Wat kan het team IC daarin betekenen

- We nemen het initiatief in het verbeteren en Lean maken van processen als uit de steekproeven signalen naar boven komen. We streven ernaar om signalen direct op te pakken en onduidelijkheden en verspillingen in het proces conform de Lean-methode te elimineren.
- Daarnaast kunnen we ingezet worden bij het geven van adviezen over mogelijke verbeteringen in bestaande processen (Lean maken van het proces).
- Het bieden van ondersteuning bij het starten van nieuwe projecten/processen om deze met de Lean methode zo duidelijk mogelijk te maken. Zonder allerlei extra stappen, maar wel met oog voor de risico's binnen het proces.
- Het verbeteren of nog opstarten van weekstarts, verbinding leggen met andere teams.

2023

In 2023 ligt de focus op de start van Zaffier. Door deelname van het team IC aan diverse werkgroepen heeft zij al grotendeels Lean in kunnen bouwen in de nieuwe werkprocessen. Voor zover mogelijk sluit IC actief aan bij nieuwe processen of processen die aangepast moeten worden.

Bijlagen

1. Ambitieniveau van rechtmatigheidsverantwoording tot in control statement
2. Te hanteren goedkeurings- en rapportage-toleranties programmakosten
3. Risicoanalyse en steekproeven bedrijfsvoeringskosten
4. Risicoanalyse Programmakosten
5. Werkwijze kwaliteitscontrole programmakosten
6. Werkmethode kwaliteitsmetingen
7. Procedure bij het nemen van steekproeven

Bijlage 1 – Ambitieniveau van rechtmatigheidsverantwoording tot in control statement

A) Basis ambitieniveau verantwoording van financiële rechtmatigheid

Het minimale dat de nieuwe wet vereist, is dat het dagelijks bestuur in de jaarrekening verklaart dat (ten minste) financiële beheershandelingen in het betreffende boekjaar hebben voldaan aan de geldende wet- en regelgeving.

B) Hoog ambitieniveau (basis+) verantwoording van financiële rechtmatigheid plus extra thema's

Het algemeen bestuur kan ook vragen andere elementen toe te voegen aan de rechtmatigheidsverantwoording. In het gesprek tussen het dagelijks bestuur en algemeen bestuur zal vooraf stil gestaan moeten worden, waarover het dagelijks bestuur zich wil verantwoorden richting algemeen bestuur. Het algemeen bestuur kan ook zelf het initiatief nemen en vragen om verantwoording over specifieke rechtmatigheidsonderwerpen, die van belang zijn. Denk hierbij aan de naleving Algemene Verordening Gegevensbescherming (AVG) en informatiebeveiliging. Voordeel hiervan is dat het algemeen bestuur aanvullend geïnformeerd kan worden over belangrijke aandachtspunten binnen de bedrijfsvoering.

Gezien de ontwikkelingen binnen de organisatie Zaffier, wordt voorgesteld om dit niveau te hanteren voor het jaar 2023. Het vergt minimale aanpassingen op de huidige manier van werken.

C) Zeer hoog ambitieniveau In control statement

In de gedachte van een verdere optimalisatie van de bedrijfsvoering en interne beheersing kan het een logische stap zijn om over het gehele functioneren van de organisatie een "In Control Statement" af te geven. Dit gaat verder dan de rechtmatigheidsverantwoording en zegt ook iets over het functioneren van de interne bedrijfsvoering en betrouwbaarheid, doelmatigheid en doeltreffendheid van (risicomanagement bij) processen en ICT-systemen. Uiteraard brengt dit kosten met zich mee. Zie de notitie van de commissie BADO (maart 2020) voor verdere informatie over de in control statement.

Bijlage 2 - Te hanteren goedkeurings-en rapporteringstoleranties programmakosten

Goedkeuringstolerantie

In de controle accepteert de accountant bepaalde toleranties.

Zij richten de controle daarop in. Dat wil zeggen dat middels steekproeven een beeld wordt gevormd van het gehele proces in plaats van het controleren van ieder document of financiële handeling.

Op basis van de steekproeven wordt een getrouw beeld van de jaarrekening verkregen en bijbehorende rechtmatigheid van de verantwoorde baten en lasten, balansmutaties en financiële beheershandelingen met een belang groter dan de vastgestelde goedkeuringstolerantie. De definitie van de goedkeuringstolerantie is:

De goedkeuringstolerantie is het bedrag dat de som van fouten in de jaarrekening of onzekerheden in de controle aangeeft, die in een jaarrekening maximaal mogen voorkomen, zonder dat de bruikbaarheid van de jaarrekening voor de oordeelsvorming door de gebruikers kan worden beïnvloed.

De accountant richt de controle in op het ontdekken van belangrijke fouten en baseert zich daarbij op risicoanalyse, vastgestelde toleranties en deelwaarnemingen en extrapolaties.

In het BADO zijn minimeisen voor de in de controle te hanteren goedkeuringstoleranties voorgeschreven. Het algemeen bestuur mag de goedkeuringstoleranties scherper vaststellen dan deze minimeisen. In de volgende tabel zijn de te hanteren goedkeuringstoleranties opgenomen (conform de minimeisen):

Bevindingen	Strekking accountantsverklaring:			
	Goedkeurend	Beperking	Oordeelonthouding	Afkeurend
Fouten in de jaarrekening (% lasten)	$\leq 1\%$	$>1\% < 3\%$	-	$\geq 3\%$
Onzekerheden in de controle (% lasten)	$\leq 3\%$	$>3\% < 10\%$	$\geq 10\%$	-

De genoemde percentages worden steeds opgenomen van de totale begrote lasten, na laatste begrotingswijziging. De goedkeuringstolerantie is bepalend voor de oordeelsvorming over de strekking van de af te geven accountantsverklaring.

Rapporteringstolerantie:

Naast de goedkeuringstolerantie wordt onderkend de rapporteringstolerantie. Deze kan als volgt worden gedefinieerd:

De rapporteringstolerantie is een bedrag dat gelijk is aan of lager is dan de bedragen voortvloeiend uit de goedkeuringstolerantie. Bij overschrijding van dit bedrag vindt rapportering plaats in het verslag van bevindingen. Een lagere rapporteringstolerantie leidt in beginsel niet tot aanvullende controlewerkzaamheden, maar wel tot een uitgebreidere rapportage van bevindingen. De rapporteringstoleranties kunnen zich verder toespitsen op die elementen die het algemeen bestuur specifiek nader terug wil zien, zonder dat dit de controletoleranties zelf beïnvloedt.

De rapporteringstolerantie wordt door het algemeen bestuur vastgesteld, met inachtneming van bovengenoemde minimumeisen. De rapporteringstolerantie stelt het algemeen bestuur vast een percentage van 25% van de goedkeuringstolerantie

Risicoanalyse Bedrijfsvoering

Zaffier

2023

Team Interne Controle

Juli 2023

Inhoud

Bedrijfsvoeringskosten omvang Reguliere steekproeven 2023	3
Toelichting op de aantallen	4
Personeel.....	4
Inhuur van derden.....	4
Inkoop en aanbestedingen	4
Omzet	5
Loonkostensubsidie.....	5
Investerings materiële vaste activa	5

Bedrijfsvoeringskosten omvang Reguliere steekproeven 2023

Omvang en inhoud onderzoeken per werkproces

Omzet	Volledigheidscontrole
Lonen en Salarissen / Personeel	
Instroom i.v.m. fusie per 1 januari 2023	15
In dienst gedurende 2023 - Ambtelijk	5
- WSW	5
- PW	5
Uit dienst gedurende 2023 - Ambtelijk	5
- WSW	5
- PW	5
Wijziging dienstverband - Ambtelijk	5
- WSW	5
- PW	5
Variabele kosten/beloningen	10
Verbandscontrole ingang fte's/aantal medewerkers start Zaffier	
Herindicaties WSW	10
Inkoop en aanbestedingen	
Facturen en betalingen	45
Aanbesteding	Periodieke spendanalyse
Inhuur personeel	
Werkbedrijf PW	
Loonkostensubsidie	20
Investerings materiële vaste activa	
Nieuwe investeringen 2023	5
Totaal	150

Toelichting op de aantallen

Omvang Reguliere steekproeven 2023

Personeel

Steekproeven in dienst personeel 2023

In 2023 zullen er 15 waarnemingen/steekproeven worden gedaan op het personeel dat in dienst is gekomen bij Zaffier maar voorheen in dienst was bij Halte Werk en De BUCH werkorganisatie. Er is hier sprake van overgang van onderneming, dit betreffen uitsluitend ambtelijk medewerkers.

Voor de reguliere indiensttredingen zullen per werknemersgroep (Ambtelijk, WSW en PW) 5 steekproeven worden gehouden.

Steekproeven uit dienst personeel 2023

Er zullen per werknemersgroep 5 steekproeven worden gehouden.

Steekproeven mutatie personeel 2023

Er zullen per werknemersgroep 5 steekproeven worden gehouden.

Steekproeven variabele (kosten)vergoedingen en beloningen 2023

Er zullen aan de hand van een steekproef 10 detailcontroles worden gedaan op de juistheid en rechtmatigheid van uitbetaalde variabele (kosten)vergoedingen en beloningen 2023.

Steekproeven herindicaties WSW personeel 2023

Voorstel is om 10 steekproeven te houden op de uitgevoerde herindicaties WSW.

Inhuur van derden

De inhuur van personeel betreft een flink aandeel van de personele kosten. In 2023 zal er een toetsing plaatsvinden of aan de voorwaarden van de aanbesteding is voldaan bij de ingekochte diensten en afspraken. Er zijn hierover nog geen afspraken gemaakt met de accountant.

Voorstel is aan de hand van een rapportage van financiën de inhuur te toetsen.

Inkoop en Aanbestedingen

Steekproeven aanbestedingen 2023

Er zijn nog geen afspraken met de accountant gemaakt op welke wijze en met welk volume er steekproeven zullen worden gehouden met betrekking tot aanbestedingen. Binnen IC is hier nog geen ervaring opgedaan.

Voorstel steekproeven aanbestedingen 2023 om per kwartaal, of op aangeven accountant, een spendanalyse te maken.

Steekproeven inkoop 2023

Er zullen op basis van steekproeven 45 detailcontroles op inkoop worden gedaan. Controle zal plaatsvinden op juistheid en rechtmatigheid kostenboekingen met achterliggende inkoopfactuur, opdrachtverstrekking enz.

Omzet

Omzet

Voor controle op de omzet is nog niet duidelijk of dit in KiC kan worden ingericht. De controle op de administratie zal zich richten op juistheid en volledigheid van de omzetcijfers in plaats van het correct zijn van administratieve boekingen. Het proces dient nog nader te worden uitgewerkt.

Loonkostensubsidie

LKS 2023

Alhoewel de loonkostensubsidie onderdeel zou moeten zijn van de programmakosten is er voor 2023 voor gekozen om deze als onderdeel van de bedrijfsvoering mee te nemen in de jaarcontrole 2023. Omdat voor de LKS per gemeente een Sisa-verklaring dient te worden afgegeven zullen er, rekening houdend met de materialiteit per gemeente, in totaal 20 steekproeven plaatsvinden.

Investerings materiële vaste activa

Vanuit VIC zullen 5 detailcontroles op juistheid en rechtmatigheid nieuwe investering in 2023 worden gedaan op basis van o.a. juiste aanbestedingsvorm, opdrachtverstrekking en of de investering past binnen het investeringskrediet/begroting enz.

Met betrekking tot alle hierboven genoemde aantallen zal de verdeling van de controles tussen de accountant en het team Interne Controle nog nader worden bepaald.

Bijlage 4 – Risicoanalyse Programmakosten

Risicoanalyse Programmakosten Zaffier

2023

Team Interne Controle

Juli 2023

Inhoud

Programmakosten omvang Reguliere steekproeven 2023	3
Steekproeven op jaarbasis per gemeente.....	5
Toelichting op de aantallen steekproeven 2023 per werkproces.....	6
Externe verantwoording.....	6
Specifieke regelingen	7
Interne controledoelen	9
Covid gerelateerde steekproeven	11
Grafiek verdeling steekproeven Programmakosten	12

Programmakosten omvang Reguliere steekproeven 2023

Omvang en inhoud onderzoeken per werkproces

De omvang en inhoud van de onderzoeken voor het jaar 2023 in dit intern controleplan wordt afgestemd met het accountantsbureau. Hierbij is bij de verdeling van de steekproeven ook rekening gehouden met de materialiteit van Zaffier.

Daarnaast moet er verantwoording naar de gemeenten plaatsvinden per regeling. Dat betekent dat voor alle gemeenten er steekproeven op regeling niveau moeten plaatsvinden.

De afgelopen jaren hebben we binnen Halte Werk meer dan voldoende steekproeven gedaan op basis van de materialiteit die we hebben doorgekregen van de accountant. Omdat nu naast Alkmaar en Dijk en Waard ook de gemeenten Bergen, Uitgeest, Castricum en Heiloo in de steekproef worden opgenomen (dit betekent maar liefst ca. 50% toename in inwonersaantal/steekproeven) zijn we uitgegaan van een iets lager gemiddelde per gemeente. Mochten de aantallen in overleg met de accountant gedurende 2023 bijgesteld moeten worden dan zullen we dit bij de interim controle (eind 3^e kwartaal) oppakken.

In deze risicoanalyse worden voor de interne verantwoording de procedures Boeten en Maatregelen, BB afwijzingen (maatwerk) en Trajecten voorlopig buiten beschouwing gelaten. Dit is in afwachting van het toetsingsplan van Zaffier en het inwerkplan wat gaat gelden voor nieuwe medewerkers. De verantwoording omtrent Schuldhulpverlening zal plaats gaan vinden door de kwaliteitsmedewerker Schuldhulpverlening en conform de NVVK normen.

Deze omvang en inhoud van de steekproeven voor de gemeenten is als volgt:

	Alkmaar	D&W	Bergen	Uitgeest	Castricum	Heiloo	
Externe verantwoording							
Lopende uitkeringen	18	15	15	15	15	15	93
Levensonderhoud	18	15	15	15	15	15	93
Inkomstenverrekeningen	10	6	6	6	6	6	40
Re-integratie verstrek	4	3	3	3	3	3	19
Bijzondere bijstand	8	6	6	6	6	6	38
BB aselect	5	4	4	4	4	4	25
Energietoeslag	10	7	7	7	7	7	45
							353
Bbz	6	1	1	1	1	1	11
Leefgeld Oekraïne	4	2	2	2	2	2	14
IOAW	2	1	1	1	1	1	7
IOAZ	1	1	1	1	1	1	6
	86	61	61	61	61	61	391
Interne verantwoording							
Beëindiging uitkeringen	6	6	2	1	2	1	18
Wet Inburgering	5	5	2	1	2	1	16
Hersteloperatie kinderopvangtoeslag	10						10
	21	11	4	2	4	2	44

	Alkmaar	D&W	Bergen	Uitgeest	Castricum	Heiloo	
Externe verantwoording							
BUIG							
Lopende uitkeringen	18	15	15	15	15	15	93
Levensonderhoud	18	15	15	15	15	15	93
Inkomstenverrekeningen	10	6	6	6	6	6	40
IOAW	2	1	1	1	1	1	7
IOAZ	1	1	1	1	1	1	6
Bbz levensonderhoud	4	1	1	1	1	1	9
	53	39	39	39	39	39	248
Declaratie							
Leefgeld Oekraïne	4	2	2	2	2	2	14
Bbz kapitaalverstrekking	1						1
	5	2	2	2	2	2	15
Jaarrekening							
Re-integratie verstrekt	4	3	3	3	3	3	19
Bijzondere bijstand	8	6	6	6	6	6	38
BB aselekt	5	4	4	4	4	4	25
Energietoeslag	10	7	7	7	7	7	45
Bbz advieskosten	1						1
	28	20	20	20	20	20	128
	86	61	61	61	61	61	391
Interne verantwoording							
Beëindiging uitkeringen	6	6	2	1	2	1	18
Wet Inburgering	5	5	2	1	2	1	16
Hersteloperatie kinderopvangtoeslag	10						10
	21	11	4	2	4	2	44

Steekproeven op jaarbasis per gemeente

Werkprocessen (WP)	Alkmaar		Dijk en Waard		Bergen, Uitgeest, Castricum, Heiloo	
Aantallen steekproeven per WP (Externe verantwoording)	2023	2022	2023	2022	2023	2022
Lopende uitkeringen	18	27	15	21	60	93
Levensonderhoud	18	30	15	19	60	93
Inkomstenverrekening	10	20	6	10	24	40
Re-integratie verstrekkingen	4	10	3	5	12	19
Bijzondere bijstand	8	24	6	16	24	38
Aselect Bijzondere bijstand	5	11 (31)	4	4 (7)	16	25
Energietoeslag	10	31	7	20 (47)	28	45
Totaal	73	153/173	56	95/125	224	353
Bbz	6	15	1	3	4	11
Leefgeld Oekraïne	4	13	2		8	14
IOAW	2	4	1	2	4	7
IOAZ	1	1	1	1	4	6
TOTAAL	86	186/206	61	101/131	244	391
Aantallen steekproeven per WP (Interne verantwoording)						
Beëindigingsprocedure uitkeringen	6	6	6	4	6	18
Wet Inburgering	5	5	5		6	16
Hersteloperatie Kinderopvangtoeslagaffaire	10	5				10
TOTAAL	21		11		12	44
Nacontrole IB steekproeven	37					37
Tozo terugvorderingen		25				
Totaal steekproeven 2023	201		131		146	472
Totaal steekproeven 2022		243/263		116/146		409

Materialiteit Zaffier

Voor de aantallen in de risicoanalyse en de verhouding tussen de gemeenten hebben we gebruik gemaakt van de materialiteit van Zaffier. Dit zal neerkomen op ca. 217 steekproeven. Dit geeft de volgende globale verdeling voor de BUIG steekproeven (uitkeringen, IOAW, IOAZ en Bbz levensonderhoud):

Alkmaar	55	Uitgeest	40
Dijk en Waard	40	Castricum	40
Bergen	40	Heiloo	40

Toelichting op de aantallen steekproeven 2023 per werkproces

Externe verantwoording

Aselecte betalingen inkomensdeel

Voorstel steekproeven 2023

De afgelopen jaren zijn enkele rechtmatigheidsfouten gesignaleerd op de aselecte betalingen inkomensdeel. Het afgelopen jaar hebben we 48 steekproeven gedaan op de aselecte betalingen inkomensdeel binnen Alkmaar en Dijk en Waard. Voor 2023 stellen wij voor om 93 steekproeven op de aselecte betalingen inkomensdeel te doen, waarvan 18 op Alkmaar, 15 op Dijk en Waard en 60 op Bergen/Uitgeest/Castricum/Heiloo.

Aanvragen inkomensdeel levensonderhoud

Voorstel steekproeven 2023

Het afgelopen jaar hebben we 49 steekproeven gedaan op de aanvragen levensonderhoud binnen Alkmaar en Dijk en Waard. Hierbij zijn geen rechtmatigheidsfouten gesignaleerd. Voor 2023 stellen wij voor om 93 steekproeven op de aanvragen levensonderhoud te doen, waarvan 18 op Alkmaar, 15 op Dijk en Waard en 60 op Bergen/Uitgeest/Castricum/Heiloo.

Inkomstenverrekening inkomensdeel

Voorstel steekproeven 2023

Het afgelopen jaar hebben we 30 steekproeven gedaan op de inkomstenverrekeningen binnen Alkmaar en Dijk en Waard. Hierbij zijn geen rechtmatigheidsfouten gesignaleerd. Voor 2023 stellen wij voor om 40 steekproeven op de afhandeling van inkomstenverrekeningen te doen, waarvan 10 op Alkmaar, 6 op Dijk en Waard en 24 op Bergen/Uitgeest/Castricum/Heiloo.

Re-integratieverstrekingen

Voorstel steekproeven 2023

De afgelopen jaren zijn er geen rechtmatigheidsfouten en bijzonderheden geconstateerd op de re-integratie verstrekingen. Het afgelopen jaar hebben we 15 steekproeven gedaan op de re-integratieverstrekingen binnen Alkmaar en Dijk en Waard. Voor 2023 stellen wij dan ook voor om 19 steekproeven op de re-integratieverstrekingen te doen, waarvan 4 op Alkmaar, 3 op Dijk en Waard en 12 op Bergen/Uitgeest/Castricum/Heiloo.

Aanvragen bijzondere bijstand

Voorstel steekproeven 2023

De afgelopen jaren zijn er meerdere rechtmatigheidsfouten gesignaleerd bij de aanvragen en betalingen bijzondere bijstand. Daarnaast zal de afhandeling van de bijzondere bijstand niet alleen bij het team Bijzondere bijstand liggen maar ook bij de klantmanagers. Het afgelopen jaar hebben we 40 steekproeven gedaan op de aanvragen bijzondere bijstand binnen Alkmaar en Dijk en Waard. Voor

2023 stellen wij dan ook voor om 38 steekproeven op de afhandeling van bijzondere bijstandsaanvragen te doen, waarvan 8 op Alkmaar, 6 op Dijk en Waard en 24 op Bergen/Uitgeest/Castricum/Heiloo.

Aselecte betalingen bijzondere bijstand

Voorstel steekproeven 2023

Naast de aanvragen bijzondere bijstand willen we ook steekproeven doen op de aselechte betalingen bijzondere bijstand. Het afgelopen jaar hebben we 38 steekproeven gedaan op de aselechte betalingen bijzondere bijstand (incl. extra controle van 20 steekproeven) binnen Alkmaar en Dijk en Waard. Voor 2023 stellen wij dan ook voor om 25 steekproeven op de betalingen bijzondere bijstand te doen, waarvan 5 op Alkmaar, 4 op Dijk en Waard en 16 op Bergen/Uitgeest/Castricum/Heiloo.

Energietoeslag

Voorstel steekproeven 2023

De verwachting is dat ook in 2023 er een energietoeslag van toepassing zal zijn. Het afgelopen jaar hebben we 88 steekproeven gedaan op de energietoeslag (incl. extra controle van 27 steekproeven) binnen Alkmaar en Dijk en Waard. Hierbij is 1 rechtmatigheidsfout gesignaleerd. Gezien de vele toekenning en de grootte van de massa stellen wij dan ook voor om 45 steekproeven te doen, waarvan 10 op Alkmaar, 7 op Dijk en Waard en 28 op Bergen/Uitgeest/Castricum/Heiloo.

Specifieke regelingen

BBZ

De uitvoering van de Bbz wordt, naast de 6 gemeenten van Zaffier (Alkmaar, Dijk en Waard, Bergen, Uitgeest, Castricum en Heiloo), voor 5 omliggende gemeenten gedaan (Den Helder, Landsmeer, Purmerend (vanaf 1 januari 2022 inclusief Beemster), Texel en Waterland). In verband met de uitvoering voor de regiogemeenten en de hoge bedragen, die hiermee gepaard gaan, is de uitvoering van de Bbz een belangrijk onderdeel van de preventieve controle middels inhoudelijke fiattering en de repressieve interne controle.

In de Nota Verwachting Accountantscontrole van het Ministerie van BZ is opgenomen dat bij uitgaven boven € 125.000,-- minstens 1 steekproef moet worden genomen. Bij de selectie van de steekproeven wordt er daarom rekening mee gehouden dat van alle gemeenten, waarbij de uitgaven boven

€ 125.000,-- uitkomen in ieder geval 1 steekproef wordt gedaan.

Ook op verstrekkingen aan adviesinstanties vanwege onderzoekskosten vindt op klantniveau interne controle plaats middels het door Zaffier gebruikte kwaliteitsborgingsysteem Kwaliteit in Control (KIC) Essentieel van Stimulansz.

Voorstel steekproeven 2023

Gezien de preventieve controle middels fiattering op de Bbz werkprocessen en de goede resultaten vanuit de IC steekproeven stellen wij voor om ook voor het komende jaar minimaal 1 steekproef Bbz per gemeente op te nemen. Waarbij minimaal 1 op levensonderhoud Bbz (gebundelde

uitkeringen/Buig), 1 op kapitaalverstrekkingen Bbz (ongebundelde deel Bbz/declaratie) en 1 op advieskosten Bbz (jaarrekeningcontrole/algemene middelen).

Leefgeld Oekraïne

Voorstel steekproeven 2023

Het afgelopen jaar is er 1 rechtmatigheidsfout geconstateerd op het leefgeld Oekraïne. Het afgelopen jaar hebben we 13 steekproeven gedaan op het leefgeld Oekraïne binnen Alkmaar. Voor 2023 stellen wij dan ook voor om 14 steekproeven op het leefgeld Oekraïne te doen, waarvan 4 op Alkmaar, 2 op Dijk en Waard en 8 op Bergen/Uitgeest/Castricum/Heiloo.

IOAW

Voorstel steekproeven 2023

De afgelopen jaren zijn er geen rechtmatigheidsfouten en bijzonderheden geconstateerd op de IOAW. Het afgelopen jaar hebben we 6 steekproeven gedaan op de IOAW betalingen binnen Alkmaar en Dijk en Waard. Voor 2023 stellen wij dan ook voor om 7 steekproeven op de IOAW betalingen te doen, waarvan 2 op Alkmaar, 1 op Dijk en Waard en 4 op Bergen/Uitgeest/Castricum/Heiloo.

IOAZ

Voorstel steekproeven 2023

De afgelopen jaren zijn er geen rechtmatigheidsfouten en bijzonderheden geconstateerd op de IOAZ. Het afgelopen jaar hebben we 2 steekproeven gedaan op de IOAZ betalingen binnen Alkmaar en Dijk en Waard. Voor 2023 stellen wij dan ook voor om 6 steekproeven op de IOAZ betalingen te doen, waarvan 1 op Alkmaar, 1 op Dijk en Waard en 4 op Bergen/Uitgeest/Castricum/Heiloo.

In totaal worden er dan minimaal 391 steekproeven op jaarbasis voor de **externe verantwoording** gedaan, waarvan 86 van de gemeente Alkmaar, 61 van de gemeente Dijk en Waard en 244 van de Bergen/Uitgeest/Castricum/Heiloo.

Deze aantallen kunnen nog worden verhoogd met extra controleacties vanwege in de loop van het jaar gesignaleerde rechtmatigheidsfouten.

Interne controledoelen

Naast de vereisten voor de verantwoording aan het ministerie wordt het kwaliteitsborgingsysteem ook gebruikt voor interne doeleinden. Tot nu toe hebben we steekproeven voor interne doelen gedaan op de uitvoering van Wet gemeentelijke schuldhelpverlening en op specifieke onderdelen, zoals terugvordering en verhaal, de bestuurlijke boeten en de maatregelen. De interne controles op deze werkprocessen blijven in het jaar 2023 gedeeltelijk gehandhaafd. De Boeten en maatregelen, Schuldhelpverlening, BB afwijzingen en trajecten zullen meegenomen worden in het toetsplan 2023 van Zaffier en uitgevoerd worden door de kwaliteitsmedewerkers. De resultaten en de analyses van deze onderzoeken dienen als sturingsinstrument voor het management.

De controles voor interne doeleinden vinden plaats naast de externe controles op genoemde onderwerpen en zijn daarmee tweeërlei. Bij de beoordeling hiervan gelden eveneens de landelijke meetpunten met kwaliteitsnormen van Stimulansz, aangevuld met de kwaliteitsnormen vanuit eigen gemeentelijk beleid en uitvoeringsmethoden per afzonderlijke gemeente.

Debiteuren terugvordering en verhaal

Voorstel steekproeven 2023

Het afgelopen jaar hebben we 10 steekproeven gedaan op de terugvorderingen verhaal binnen Alkmaar en Dijk en Waard en 25 op de Tozo terugvorderingen. Hierbij zijn er enkele fouten gesignaleerd bij de afhandeling van terugvordering. Daarnaast zal de terugvordering vanaf 2023 bij de klantmanager liggen. Ook zal de terugvordering in 2023 plaats gaan vinden binnen de mutatie en/of beëindigingsprocedure. Een afzonderlijke toetsing op de terugvordering is derhalve niet meer mogelijk op procesniveau. Hierdoor zullen we de terugvordering mee gaan nemen in met name de beëindigingsprocedures.

Beëindigingsprocedure uitkeringen

Bij de beëindiging van een uitkering is het van groot belang dat alles goed wordt onderzocht en afgerond. Hierbij is de uitspraak van de CRvB uit 2021 een goed voorbeeld dat bij de beoordeling of het recht op bijstand nog voortduurt rekening moet worden gehouden met de inkomstenvrijlating.

Voorstel steekproeven 2023

Het afgelopen jaar hebben we 10 steekproeven gedaan op de beëindigingsprocedure binnen de gemeente Alkmaar en Dijk en Waard. In verband daarmee stellen wij voor om het aantal steekproeven op de beëindigingsprocedure te verhogen en in z'n totaliteit vast te stellen op 18 waarvan 6 op Alkmaar, 6 op Dijk en Waard en 6 op Bergen/Uitgeest/Castricum/Heiloo.

Wet Inburgering

Met ingang van 2021/2022 wordt de Wet Inburgering uitgevoerd. Er zijn diverse werkgroepen geweest, waarbij het proces is uitgewerkt en de regeling wordt uitgevoerd door speciaal opgeleide klantmanagers.

Voorstel steekproeven 2023

Het afgelopen jaar hebben we 5 steekproeven gedaan op de Wet Inburgering binnen de gemeente Alkmaar. Hierbij zijn geen rechtmatigheidsfouten gesignaleerd. In verband daarmee stellen wij voor om het aantal steekproeven op de Wet Inburgering in z'n totaliteit vast te stellen op 16 waarvan 5 op Alkmaar, 5 op Dijk en Waard en 6 op Bergen/Uitgeest/Castricum/Heiloo.

Hersteloperatie Kinderopvangtoeslagaffaire

Met ingang van 2021/2022 wordt de Hersteloperatie Kinderopvangtoeslagaffaire uitgevoerd. Er zijn diverse werkgroepen geweest, waarbij het proces is uitgewerkt en de regeling wordt uitgevoerd door speciaal opgeleide klantmanagers

Voorstel steekproeven 2023

Het afgelopen jaar hebben we 5 steekproeven gedaan op de hersteloperatie Kinderopvangtoeslagaffaire. Hierbij zijn verder geen bijzonderheden geconstateerd. In 2023 zullen ook de Plan van Aanpakken vanuit de Kindregeling worden opgesteld. Hierdoor stellen wij voor om het aantal steekproeven op de Hersteloperatie Kinderopvangtoeslagaffaire in z'n totaliteit te verhogen naar 10 op Alkmaar.

In totaal worden er dan minimaal 44 steekproeven op jaarbasis voor de **interne controledoelen** gedaan, waarvan 21 van de gemeente Alkmaar, 11 van de gemeente Dijk en Waard en 12 van Bergen/Uitgeest/Castricum/Heiloo.

Covid gerelateerde steekproeven

De afgelopen jaren hebben er vanwege de Covid diverse verstrekkingen plaats gevonden (Tozo 1 t/m 5 en de TONK). Naar aanleiding van deze verstrekkingen en de daarbij behorende IB signalen zullen er in 2023 nacontroles gaan plaatsvinden binnen Zaffier. Basis hiervoor is het stuk Tozo nacontrole 2020 wat in november 2022 is vastgesteld.

Tozo IB signalen

Voorstel steekproeven 2023

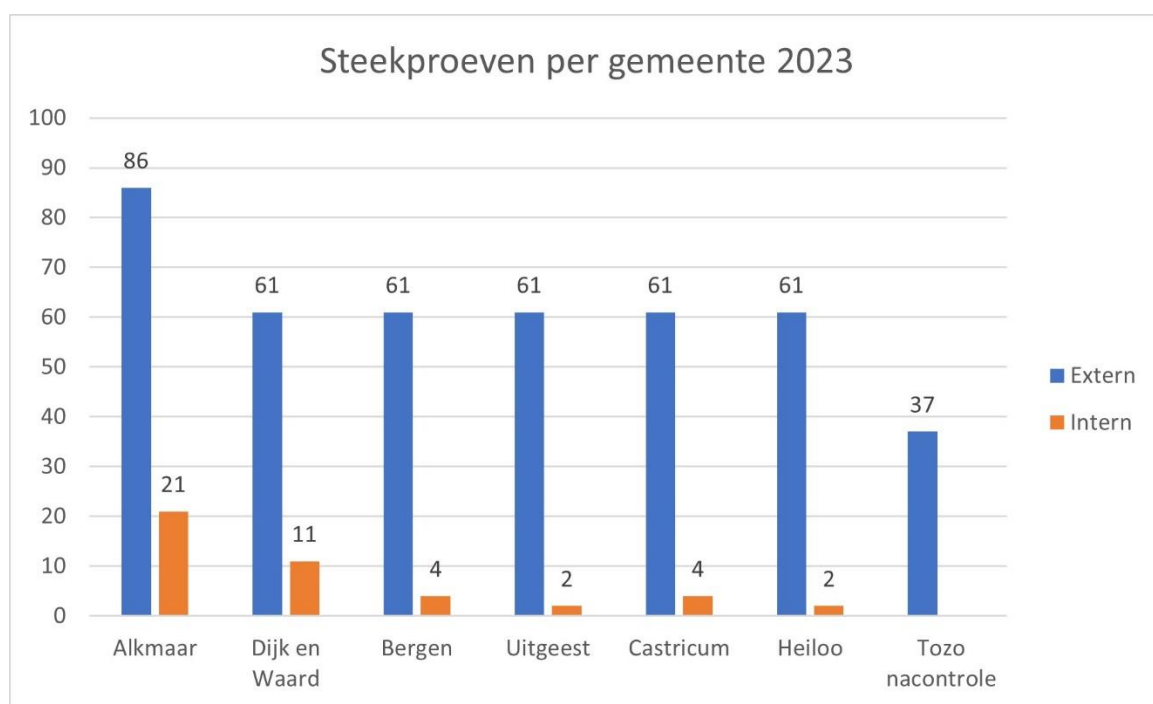
In 2023 zal de nacontrole IB signalen Tozo grotendeels verwerkt worden en zullen we de afhandeling van deze IB signalen beoordelen. Dit doen we door een steekproef te trekken van 5% op de Tozo nacontrole van 750 onderzoeken zoals deze eind 2022 is vastgesteld.

In **totaal** worden er dan in het jaar 2023 minimaal 37 Covid gerelateerde steekproeven gedaan.

Grafiek verdeling steekproeven Programmakosten

Resumerend is de minimale omvang en inhoud van de steekproeven voor het jaar 2023 (inclusief nacontrole Tozo) voor de gemeente Alkmaar, Dijk en Waard, Bergen, Uitgeest, Castricum en Heiloo als volgt:

Bijlage 5 Werkwijze kwaliteitscontrole

Toezicht en verantwoording

Rechtmatigheidsverklaring

Met ingang van 2023 zal de verantwoordelijkheid van het dagelijks bestuur van Zaffier voor de rechtmatigheid benadrukt worden doordat het dagelijks bestuur een verantwoording van rechtmatigheid af moet gaan geven in plaats van de accountant. Deze wijziging komt voort uit het rapport 'Vernieuwing van de begroting en verantwoording van gemeenten' van de commissie Depla.

In het verantwoordingsjaar 2023 is het principe van single information en single audit (SiSa) van toepassing voor de gemeentelijke verantwoording over de gebundelde uitkeringen (algemene bijstand + IOAW + IOAZ + Bbz levensonderhoud gevestigde en beginnende zelfstandige + loonkostensubsidie + TOZO + Wet Inburgering 2021 + Hersteloperatie Kinderopvangtoeslagaffaire) en het ongebundelde deel Bbz (kapitaalverstrekking) en leefgeld Oekraïne. Vanwege de delegatie aan Zaffier lopen de geldstromen door de exploitatie van Zaffier. Zaffier levert per gemeente de gegevens voor de SiSa-bijlage, na goedkeuring door de accountant van Zaffier, aan de individuele gemeenten. Dit betekent dat Zaffier zich via de afzonderlijke gemeenten over deze regelingen apart moet verantwoorden via een bijlage bij de resp. 6 gemeentelijke jaarrekeningen (Alkmaar, Dijk en Waard, Bergen, Uitgeest, Castricum en Heiloo).

Per specifieke uitkering moeten per gemeente fouten en onzekerheden worden opgenomen voor zover die niet zijn of kunnen worden gecorrigeerd.

Deze financiële grens is per specifieke uitkering:

- € 12.500 indien de omvangbasis kleiner dan of gelijk aan € 125.000 is;
- 10% indien de omvangbasis groter dan € 125.000 en kleiner dan of gelijk aan € 1.000.000 is;
- € 125.000 indien de omvangbasis groter dan € 1.000.000 is.

Voor de integratie-verstrekingen en de bijzondere bijstand gelden alleen de algemene eisen van de jaarrekeningcontrole. Voor de controle van de jaarrekening betekent dit in hoofdlijnen:

- goedkeringstolerantie op jaarrekeningniveau:
 - * (max.) 1% fouten
 - * (max.) 3% onzekerheid in de rechtmatigheid
- controleverklaring: getrouwheid en rechtmatigheid

Om het financiële beslag per specifieke uitkering te kunnen uitrekenen dient bij elke geconstateerde financiële fout en onzekerheid in de rechtmatigheid het schadebedrag te worden aangegeven. Vervolgens moet de financiële omvang van alle schadebedragen worden geëxtrapoleerd naar de massa. Uitgaande van de omvangbasis per specifieke uitkering mag de uitkomst hiervan in het kader van de gebundelde uitkeringen voor de gemeenten Alkmaar, Dijk en Waard, Bergen, Uitgeest, Castricum en Heiloo niet meer bedragen dan € 125.000 per gemeente.

De uitvoering van de Bbz wordt, naast de 6 gemeenten van Zaffier, voor 5 omliggende gemeenten gedaan (Den Helder, Landsmeer, Purmerend, Texel en Waterland). Met de accountant is afgesproken om alleen die gemeenten in de steekproef op te nemen, waarbij de Bbz uitgaven boven € 125.000 zijn uitgekomen. Ook voor het ongebundelde deel van het Bbz 2004 mag de uitkomst hiervan niet meer bedragen dan € 125.000. Steekproeven op de betalingen en de processen die binnen het Werkbedrijf en de Bedrijfsvoering zijn gedaan (inclusief Loonkostensubsidie), worden apart verantwoord via de IC Adviseur Bedrijfsvoering.

Schadebedragen vanuit structurele fouten, welke structureel zijn gecorrigeerd en in de loop van het jaar niet meer voor zullen komen, hoeven niet te worden meegenomen. Schadebedragen vanuit incidentele fouten moeten altijd worden meegenomen, tenzij een incidentele fout kan worden geïsoleerd en gecorrigeerd en in de loop van het jaar niet meer voor zal komen.

Steekproeven op de betalingen en de processen die binnen het Werkbedrijf en de Bedrijfsvoering zijn gedaan, worden net als de steekproeven op de Programmakosten apart verantwoord via respectievelijk de IC Adviseur Bedrijfsvoering en de IC Adviseur Programmakosten.

Interne Controle

Ten behoeve van deze toezichthoudende rol werkt Zaffier met het kwaliteitsborgingsysteem Kwaliteit in Control (KiC) Essentieel van Stimulansz. KiC waarborgt een onafhankelijke steekproeftrekking. Vanaf 1 januari 2023 heeft Zaffier een abonnement op de KiC-applicatie van Stimulansz en hanteren we de kwaliteitsmethode van Stimulansz. Maandelijks worden, met behulp van deze applicatie, kwaliteitsmetingen verricht op de rechtmatige en doelmatige uitvoering van de wettelijke regelingen. De kwaliteitsnormen worden periodiek aan de wettelijke ontwikkelingen aangepast. Daarmee is de inhoud van de kwaliteitsnormen op het gebied van de rechtmatigheid vastgesteld. De controles zijn gebaseerd op de vraag of de betaling al dan niet rechtmatig is. Bij de beoordeling hiervan gelden de in het systeem aangegeven kwaliteitsnormen die zijn gebaseerd op Rijksregelgeving. Daarnaast gelden de kwaliteitsnormen vanuit eigen gemeentelijk beleid, die in de applicatie van Schulink zijn opgenomen.

Naast de vereisten voor de verantwoording aan het ministerie wordt het kwaliteitsborgingsysteem ook gebruikt voor interne doeleinden. Er worden steekproeven voor interne doelen gedaan op de uitvoering van Wet Inburgering en Hersteloperatie Kinderopvangtoeslagaffaire en op specifieke onderdelen, zoals beëindigingen van uitkeringen i.c.m. hieruit voortvloeiende terugvorderingen.

Bij de beoordeling hiervan gelden eveneens de landelijke meetpunten met kwaliteitsnormen van Stimulansz, aangevuld met de kwaliteitsnormen vanuit eigen gemeentelijk beleid per afzonderlijke gemeente.

Aan de hand van de resultaten van de controles worden er (indien noodzakelijk) diverse verbeteracties uitgevoerd. De kans op rechtmatigheidsfouten wordt hiermee verkleind, zodat in de interne controle steeds meer volstaan kan worden met het zoeken naar bevestiging van de aanname dat de benodigde kwaliteit geleverd wordt.

Het benodigde aantal controles op werkonderdeel wordt vastgesteld aan de hand van de ervaringen over het afgelopen jaar, de resultaten van de genomen verbeteracties, de toekomstige risico-inschatting en de materialiteit. De ervaring met het huidige kwaliteitsborgingsysteem binnen de gemeenten heeft tot voldoende kennis en inzicht geleid om te weten waar op dit moment de risico's zich bevinden en waar op gefocust moet worden. Ook weten we daardoor op welke werkonderdelen we de steekproefcontrole meer kunnen loslaten.

Over de resultaten van de steekproeven van zowel Programmakosten als Bedrijfsvoering wordt ieder kwartaal, voor zover van toepassing ook per gemeente apart, gerapporteerd via het dashboard. Hierbij wordt de foutomvang apart per gemeente geëxtrapoleerd naar de massa en afgezet tegen de voor deze gemeenten geldende rapportagetoleranties. De kwartaaloverzichten van de Programmakosten zijn gebaseerd op de uitkeringsgegevens vanuit de Suite (middels door applicatiebeheer gemaakte cognoslijsten). Voor het Werkbedrijf en de Bedrijfsvoering zijn de kwartaaloverzichten gebaseerd op de totaaloverzichten die door afdeling Bedrijfsvoering worden geleverd.

De cijfermatige onderbouwing van de steekproeven is gebaseerd op de resultaten uit de applicatie Kwaliteit In Control (KiC) Essentieel.

Elk kwartaal vindt er vooraf aan de verantwoording via het dashboard afstemming plaats tussen de Controller en team IC over de geconstateerde fouten en signaleringen, de genomen verbeteracties en de aantallen steekproeven.

Bijlage 6 – Werkmethode kwaliteitsmetingen

Werkmethode kwaliteitsmetingen

Stimulansz heeft de **werkmethode** van de KiC applicatie aangepast aan de vereisten van het ministerie aangaande de verantwoording en de rekenmethodiek. Controles zijn gebaseerd op de vraag of de betaling al dan niet rechtmatig is. Een betaling is Goed, Onzeker of Fout. Wanneer een betaling Onzeker of Fout is, moet het schadebedrag worden ingevuld. Is dit niet aan de orde, dan wordt de betaling als Goed beoordeeld. Bij de beoordeling hiervan gelden de in het systeem aangegeven kwaliteitsnormen.

Stimulansz heeft in haar applicatie de steekproeven niet gekoppeld aan verschillende werkprocedures. Qua meetpuntensets is er alleen onderscheid gemaakt in de wetten. Dat betekent dat er voor alle steekproeven voor de externe verantwoording binnen dezelfde wet dezelfde meetpunten worden gebruikt, of het nu een aanvraag betreft, een lopende uitkering of een beëindiging. Bij de steekproeven wordt bekeken van waaruit de betaling is voortgevloeid. Is die betaling voortgevloeid uit een recent genomen actie, dan wordt deze actie beoordeeld. Wanneer de betaling is voortgevloeid uit een in het verleden genomen actie dan wordt de actie uit het verleden beoordeeld en hetgeen wat er daarna is gebeurd of had moeten gebeuren. De betaling, die aangegeven is, staat daarbij centraal. Alles wat op die betaling betrekking heeft, wordt gecontroleerd.

Bij de steekproeven op de continueringen (lopende betalingen) wordt gecontroleerd of de betaling klopt met de gegevens uit het vorige rechtmatigheidsonderzoek/mutatie en hetgeen er tussen dit onderzoek en de betaling verder is gebeurd of had moeten gebeuren. Daarnaast wordt gecontroleerd of dit laatste rechtmatigheidsonderzoek tijdig en conform het beleid is verricht en of eventuele door cliënt opgegeven mutaties correct zijn verwerkt. Ook hierbij staat de betaling, die gecontroleerd moet worden centraal. Bij de controle op de lopende betalingen wordt aangesloten bij de werkwijze van de organisatie op het gebied van deregulering. Dat betekent dat het onderzoek alleen gericht mag zijn op de gegevens vanuit het zakendossier en de Suite. Conform de instructies van het Rijk mag Suwinet hierbij niet geraadpleegd worden. De steekproefcontrole moet worden gebaseerd op de werkprocedures. Wanneer deze conform het beleid en de werkinstructies zijn afgehandeld is de (vervolg)betaling als goed te beoordelen. M.a.w. het is niet de bedoeling dat de IC Adviseur onbedoeld regulier onderzoekswerk gaat verrichten.

Voor de steekproeven voor interne controledoelen gebruiken we ook de meetpuntensets van Stimulansz en staan de acties centraal. Om deze steekproeven te kunnen onderscheiden van de steekproeven voor de externe verantwoording wordt als betaling een € 0 aangegeven. Hierbij is er dus geen exacte betaling aangegeven, maar wordt in het systeem op andere wijze aangegeven welke actie op rechtmatigheid gecontroleerd moet worden.

Fouten worden aangegeven bij het meetpunt, waar de fout betrekking op heeft. Hierbij is de keuzemogelijkheid van een Fout of een Onzekerheid.

De **Fout** staat voor een financiële fout. Hierbij is de fout duidelijk en het schadebedrag exact te bepalen c.q. te berekenen.

De **Onzekerheid** staat voor een blijvende onzekerheid in de rechtmatigheid. Hierbij is de betaling blijvend onzeker en niet door herstel in de vorm van aanlevering van bewijsstukken of verduidelijkende rapportage opgeheven. Hierbij is niet altijd een exact schadebedrag aan te geven. Deze moet dan worden ingeschat en in het uiterste geval moet de hele betaling onzeker worden verklaard.

Wanneer de betaling in eerste instantie onzeker was maar na aangeleverde informatie rechtmatig blijkt, dan is de onzekerheid opgeheven en is de betaling als “Goed” te beoordelen.

Wanneer de betaling in eerste instantie onzeker was maar na nader onderzoek onrechtmatig blijkt, dan is er sprake van een (financiële) fout en moet het schadebedrag exact worden aangegeven.

Voor informatieve meldingen/signalen gebruiken we de I. Dit is bijvoorbeeld het geval bij de Fiscale Controle.

Wanneer er bij de steekproeven voor de externe verantwoording financiële fouten worden geconstateerd, dan moet de uitkering worden gecorrigeerd en bij de steekproef moet het **schadebedrag** worden aangegeven. Bij de bepaling van het schadebedrag wordt altijd uitgegaan van de gedane betaling, die gecontroleerd moet worden en die in de Suite staat aangegeven. De IC Adviseurs zien toe op tijdig en correct herstel van de fout.

Aan het einde van het jaar worden de schadebedragen geëxtrapoleerd naar de totale massa en worden de geëxtrapoleerde schadebedragen afgezet tegen de goedkeuringstoleranties van het ministerie.

Met de accountant is afgesproken dat schadebedragen vanuit structurele fouten, welke structureel op aspect zijn hersteld en in de loop van het jaar niet meer voor zullen komen, niet meetellen voor de verantwoording. Incidentele fouten tellen altijd mee, tenzij een incidentele fout kan worden geïsoleerd en hersteld en in de loop van het jaar niet meer voor zal komen.

Financiële fouten bij steekproeven voor interne controledoelen tellen niet mee voor de externe verantwoording aan het ministerie. Bij deze financiële fouten hoeft het schadebedrag niet te worden aangegeven.

Wanneer er bij de steekproeven onzekerheden in de rechtmatigheid van de uitkering worden geconstateerd, dan moet er aanvullend onderzoek worden gedaan. De IC Adviseurs zien toe op tijdig en correct herstel van de onzekerheden in de rechtmatigheid van de uitkeringen.

Bij blijvende onzekerheden in de rechtmatigheid moet bij de steekproeven voor de externe verantwoording vervolgens het schadebedrag worden aangegeven. Bij de bepaling van het schadebedrag wordt altijd uitgegaan van de gedane betaling, die gecontroleerd moet worden en die in de Suite staat aangegeven.

Aan het einde van het jaar worden de blijvende onzekerheden in de rechtmatigheid van de uitkering, geëxtrapoleerd naar de totale massa en wordt het geëxtrapoleerde percentage afgezet tegen het goedkeuringspercentage van het ministerie.

Met de accountant is afgesproken dat alle gesignaleerde onzekerheden in de rechtmatigheid van de uitkering worden hersteld. Wanneer bij dat herstel de onzekerheid in de rechtmatigheid van de uitkering wordt opgeheven (door de nodige informatie /bewijsstukken) en het blijkt dat de uitkering rechtmatig is verstrekt, is de uitkering niet langer onzeker en hoeft het betreffende schadebedrag niet te worden meegerekend met de jaarlijkse extrapolatie van de massa. Dat geldt niet voor onzekerheden, die blijven bestaan of wanneer er door het herstel een aanpassing op de uitkering heeft plaatsgevonden. In die gevallen worden de betreffende schadebedragen (samen met de schadebedragen uit de financiële fouten) jaarlijks geëxtrapoleerd naar de massa.

Blijvende onzekerheden in de rechtmatigheid bij steekproeven voor interne doeleinden tellen niet mee voor de externe verantwoording aan het ministerie. Bij deze onzekerheden hoeft het schadebedrag niet te worden aangegeven.

Alle gedane steekproeven worden teruggekoppeld aan de betreffende medewerkers en aan de betreffende leidinggevenden (bij constatering). De leidinggevenden zijn vervolgens verantwoordelijk voor coaching van en inhoudelijke instructie aan hun medewerkers omtrent tijdig en correct herstel van de gesignaleerde fouten en onzekerheden in de rechtmatigheid.

Bijlage 7 – Procedure bij het nemen van steekproeven

Met ingang van 1 januari 2023 wordt de volgende procedure gehanteerd rondom het nemen van steekproeven met behulp van de landelijke applicatie Kwaliteit in Control van Stimulansz:

Voor de steekproeven Programmakosten zorgt Applicatiebeheer maandelijks voor de lijsten van alle betalingen over de afgelopen maand. Deze lijsten behelzen alle genomen besluiten in het kader van de PW (ondersteuning + Inkomensdeel + bijzondere bijstand), de IOAW, de IOAZ + Bbz (gebundelde + ongebundelde deel) en de Wet aanscherping handhaving en sanctiebeleid. Deze lijst is gekoppeld aan alle gedane betalingen in het kader van de PW (ondersteuning + Inkomensdeel + bijzondere bijstand), de IOAW, de IOAZ + Bbz (gebundelde + ongebundelde deel).

Deze lijst wordt via Cognos gedraaid en genereert een csv bestand die in het kwaliteitssysteem KiC geïmporteerd kan worden. Hierdoor is de totale massa in de applicatie Kwaliteit in Control gelijk aan de nominatieve lijst. In voorgaande jaren werden de steekproeven middels lijstwerk geselecteerd. In 2020 zijn we begonnen met de Tozo steekproeven om deze aselekt door de applicatie Kwaliteit in Control te trekken. Vanaf 2021 zijn we voor alle reguliere steekproeven op deze wijze gaan werken. Dit betekent een volledig onafhankelijke selectie van de steekproeven.

Voor het Werkbedrijf en de Bedrijfsvoeringskosten doen we steekproeven op de Loonkostensubsidie, Personeel, Aanbesteding en Inkopen. Hiervoor geldt dat de lijsten vanuit Afas worden aangeleverd door afdeling Bedrijfsvoering, waarna deze op dezelfde wijze als bij de Programmakosten in KiC worden verwerkt.

De IC Adviseur bepaalt welke aantallen in de betreffende maand aselekt worden getrokken door de applicatie Kwaliteit in Control. Het jaarlijkse controleplan vormt het uitgangspunt voor de bepaling van de gerichte steekproeven.

De IC-steekproefnemers doen de aangegeven steekproeven in dezelfde maand waarin ze in de applicatie Kwaliteit in Control zijn uitgezet en ronden ze af uiterlijk op de laatste dag van deze maand.

Uit de steekproeven geconstateerde financiële fouten worden binnen 2 weken hersteld door de medewerkers, die de fouten hebben gemaakt. De IC-steekproefnemers, die de betreffende fouten hebben geconstateerd, zien toe op tijdig en correct herstel van de fouten en verstrekken aan de IC Adviseur gegevens over de aard, oorzaak en bron van de fouten. Aan de hand van deze gegevens wordt het schadebedrag bepaald. De IC-steekproefnemers beoordelen de signaleringen op incidenten of op structurele fouten. Bij structurele fouten wordt gezocht naar de kernoorzaak en of er middels verdere acties en/of aanpassingen soortgelijke fouten voorkomen kunnen worden in de toekomst.

Uit de steekproeven geconstateerde onzekerheden in de rechtmatigheid van de uitkering worden binnen 4 weken hersteld door de medewerkers, die de onzekerheden hebben veroorzaakt. De IC-steekproefnemers, die de betreffende fouten hebben geconstateerd, zien toe op tijdig en correct

herstel van de onzekerheden in de rechtmatigheid en verstrekken aan de IC Adviseur gegevens over de aard, oorzaak en bron van de onzekerheden. Aan de hand van deze gegevens wordt het schadebedrag bepaald.

De betreffende teammanagers zijn eindverantwoordelijk voor een tijdig en correct herstel van geconstateerde financiële fouten en onzekerheden in de rechtmatigheid van de uitkering.

De afgelopen jaren is 1/3^e van de steekproeven voor de externe verantwoording in de review opgenomen door de IC Adviseur Programmakosten.

Om een beeld te krijgen van de kwaliteit van elke steekproefnemer is de omvang van de review vanaf de start van team IC in 2020 vastgesteld op 1/3^e van de gedane steekproeven van elke steekproefnemer. Uit deze bevindingen kan geconcludeerd worden dat de vaste bezetting en wetstechnische kennis dusdanig is dat volledig gesteund kan worden op de beoordeling en rapportage van de steekproefnemers. Door de structurele, vaste bezetting binnen team IC Programmakosten, de resultaten van de reviews en het feit dat KiC vanaf 2023 is overgestapt op www.kwaliteitincontrol.nl (waarin de optie van fiatteren niet meer aanwezig is), wordt vanaf heden geen fiattering/review meer gedaan op de afgehandelde steekproeven, maar een reperformance check op de afgeronde controles door de IC Adviseur op de steekproefnemers. In 2023 wordt dit percentage op 5% gesteld en zal jaarlijks worden geëvalueerd. Hierbij wel opgemerkt dat signalen en fouten altijd vooraf worden besproken tussen de IC Adviseur en de steekproefnemers.

Voor de steekproeven binnen de bedrijfsvoeringskosten en het werkbedrijf zal de IC Adviseur in 2023 een reperformance check doen van 50%. Zowel de IC Adviseur als de steekproefnemers binnen de bedrijfsvoering en het werkbedrijf zijn nieuw gestart in deze functie. Hierdoor worden alle signalen direct onderling besproken en zal de IC Adviseur een reperformance check doen van 50% van de afgeronde controles.

De IC-steekproefnemers koppelen de gedane steekproeven terug naar de betreffende medewerkers en de teamchefs.

Eens per kwartaal (en jaarlijks) rapporteren de IC Adviseurs via het dashboard aan het management en College van Zaffier op basis van de kwartaaloverzichten over de resultaten van de gehouden steekproeven van het afgelopen kwartaal en tot welke conclusies deze resultaten leiden. Tevens doen de IC Adviseurs, indien noodzakelijk, suggesties ter verbetering.